

ACTE I

ESCENA I

Grumió, Tranió

(Grumió, parat al davant de la casa de Teopròpides, crida Tranió, que és a dins.)

GRUMIÓ. – Surt de la cuina aquí fora, fes el favor, sac dels cops, que t'estàs fotent de mi entre les cassoles. Surt de la casa, ruïna del teu amo. Per Pòllux que al camp em venjaré de valent, tan cert com que sóc viu. Surt de la cuina, et dic, pesta d'home! ¿Per què t'amagues?

TRANIÓ. – *(Sortint de casa.)* Tu, carallot, ¿què és aquest escàndol davant de casa? ¿Que et penses que ets al camp? Allunya't d'aquesta casa. Vés-te'n al camp, vés a fer-te penjar, allunya't de la porta. *(Pegant-li.)* Au, té, ¿és això el que volies?

GRUMIÓ. – Sóc mort! ¿Per què em pegues?

TRANIÓ. – Perquè ets viu.

GRUMIÓ. – Aguantaré el cop. Però tu espera només que vingui l'amo. Espera només que arribi sa i estalvi aquell que escures quan no hi és.

TRANIÓ. – El que dius no és cert ni encertat, tros de soca. ¿Com podria algú escurar un que no hi és?

GRUMIÓ. – Tu, petimetre de ciutat, riota de tothom, ¿em tires per la cara el camp, tu? Això, Tranió, segur que és que saps que ben aviat t'enviaran al molí. Per Hèrcules que d'aquí

a pocs dies, Tranió, vindràs a augmentar el nombre dels efectius del camp, raça d'engrillonats.³ Ara, mentre et vingui de gust i et vagui, beu, dilapida la hisenda, segueix malmement el fill de l'amo, un jove excel·lent; beveu dia i nit, viviu a la grega,⁴ compreu-vos amants, allibereu-les; engreixeu paràsits; afarteu-vos de tiberis. ¿És això el que et va encomanar el vell quan va marxar a l'estranger? ¿És així com es trobarà administrada la hisenda? ¿Creus que és aquest el deure d'un bon esclau, malmetre la hisenda i el fill del seu amo? Perquè jo aquest el dono per malmès, vistes les aficions que té. Abans, dels joves de tota l'Àtica, no se'n tenia cap per més parc ni moderat que ell; ara s'emporta la palma per tot el contrari. Això és mèrit teu i del teu mestratge.

TRANIÓ. – I tu, carallot, ¿què es aquesta preocupació per mi o pel que jo faig? ¿Que no hi ha bous al camp per cuidar-te'n, eh? M'agrada beure, cardar, portar putes a casa. Està en joc la meva esquena, no la teva.

GRUMIÓ. – (*Adreçant-se als espectadors mentre s'acosta a Tranió.*)
Que pocavergonya, parlar així!

TRANIÓ. – (*Apartant-se bruscament de Grumió.*) Que Júpiter i tots els déus et confonguin! Puah! Fas pudor d'all, pura immundícia, pagerol, boc, cort de porcs, mescla de llot i fems.

GRUMIÓ. – ¿Què vols que hi faci? No tothom pot fer olor de perfums exòtics perquè tu en facis, ni seure a taula en un lloc d'honor ni menjar queviures tan exquisits com menges tu. Tu queda't les tórtores, els peixos, l'aviram, i deixa

que jo compleixi el meu destí amb l'allada. Tu ets afortunat; jo, desgraciat: cal conformar-s'hi. A mi que em duri el que tinc de bo, i a tu, el que tens de dolent.

TRANIÓ. – Sembla com si em tinguessis enveja, Grumió, perquè a mi em va bé, i a tu, malament; és d'allò més just: a mi m'escau estimar i a tu pasturar bous; a mi, viure la mar de bé, i a tu, de mala manera.

GRUMIÓ. – Oh sedàs de botxí, i tant si ho seràs, perquè et lligaran a la forca⁵ i els botxins et crivellaran a fiblades pels carrers, si és que el vell torna.

TRANIÓ. – ¿Com saps si això no et passarà a tu abans que a mi?

GRUMIÓ. – Perquè jo mai no he fet res per merèixer-ho; tu sí que has fet mèrits, i encara en fas.

TRANIÓ. – Estalvia't l'esforç oratori, si no vols ser regraciat amb una bona pallissa.

GRUMIÓ. – Si m'heu de donar l'erb per portar-lo als bous, doneu-me'l. I, si no, apa, seguiu a la vostra, ja que hi esteu posats: beveu, viviu a la grega, mengeu, afarteu-vos, mateu tot el que és gras.

TRANIÓ. – Calla i torna-te'n al camp. Jo me'n vull anar al Pireu a comprar peix per al vespre. L'erb, ja faré que algú te'l porti demà al mas. ¿I ara perquè te'm quedes mirant, coll de forca?

GRUMIÓ. – Per Pòllux, segur que aquest malnom ben aviat serà per a tu.

TRANIÓ. – Mentre ara com ara sigui així, tant me fa aquest «ben aviat».

GRUMIÓ. – Sí, sí. Però sàpigues només una cosa: arriba molt més de pressa el que és desagradable que el que desitges amb ànsia.